

AUTOREFERAT

W niniejszym autoreferacie pragnę podsumować swoje dokonania zawodowe i dydaktyczne po uzyskaniu stopnia doktora sztuki, a także moje podejście do sztuki śpiewu w wielu jego przejawach oraz cele przyświecające mojej dalszej pracy.

Pragnę podkreślić, że od chwili uzyskania stopnia doktora w roku 2009 prowadzę intensywną działalność artystyczną, zaś moje działania na polu dydaktyki związane były przede wszystkim z dzieleniem się wiedzą i doświadczeniem poprzez pracę w roli prezydenta Międzynarodowego Konkursu Wokalnego im. Stanisława Moniuszki w Warszawie, która zaowocowała stworzeniem nowych możliwości rozwoju dla młodych śpiewaków. Pragnę zwrócić uwagę, że zaproponowana przeze mnie koncepcja konkursu, zgodnie z którą gremium jurorskie w znacznej mierze składało się z wybitnych znawców sztuki śpiewu pełniących jednocześnie funkcje pozwalające im na decydowanie o zatrudnieniu śpiewaków w czołowych teatrach operowych świata (niech przykładem będzie tu Peter Mario Katona, dyrektor ds. obsad w Operze Królewskiej Covent Garden w Londynie, czy Ilias Tzempetonidis, ówczesny dyrektor ds. obsad w Teatro alla Scala w Mediolanie, obecnie w Operze Narodowej w Paryżu) doprowadziła do powstania bezprecedensowej w historii konkursów wokalnych odbywających się w Polsce sytuacji, dzięki której dla młodych adeptów sztuki śpiewu stworzona została szansa otwarcia nowych i wyjątkowych dróg rozwoju. Pracę w charakterze prezydenta Konkursu postrzegam jako ważne doświadczenie w moim rozwoju dydaktyczno-zawodowym, jednocześnie mając przekonanie, że stworzona przeze mnie koncepcja sprawdziła się – dowodem tego jest fakt, że zaproponowane przeze mnie rozwiązania kontynuowane są przez władze Konkursu w kolejnej jego edycji (w maju 2016).

Obok działalności koncertowej i występów w teatrach operowych, które omówione zostaną poniżej, istotne miejsce w mojej pracy artystycznej zajmuje działalność fonograficzna, w której od samego początku ważną rolę odgrywał

repertuar polski. Na albumie nagrany dla Narodowego Instytutu Fryderyka Chopina wspólnie z barytonem Mariuszem Kwietniem i pianistą Nelsonem Goernerem dokonałam zapisu pieśni Fryderyka Chopina (NIFCCD 016), dzieł o fundamentalnym znaczeniu dla kultury polskiej. Album został dostrzeżony przez światową krytykę, czego wyrazem było między innymi przyznanie mu prestiżowej francuskiej nagrody Diapason D'Or. Pieśni Chopina należą do utworów, do których często powracam w swoich recitalach, także łącząc je z innym repertuarem, czego przykładem może być mój recital z pianistą Erikiem Schneiderem w mediolańskim Teatro Alla Scala w roku 2011. Moja działalność na niwie fonografii nie ogranicza się jednak do pieśni Chopina.

Na kolejnym albumie zatytułowanym *Gioia!*, moim debiucie w prestiżowej oficynie Decca (DECCA CD 0289 478 2730 6 DH), także uwzględniona została muzyka polska, znalazła się bowiem na nim aria Hanny z opery *Straszny dwór* Stanisława Moniuszki. Ów album dla wytwórni Decca, zrealizowany z Orchestra de la Comunitat Valenciana pod dyрекcją maestro Meira Omera Wellbera, zawiera także nagrania wybranych fragmentów dzieł Gioacchina Rossiniego (*Cyrulik sewilski*), Wolfganga Amadeusza Mozarta (*Wesele Figara*), Gaetano Donizettiego (*Łucja z Lammermooru*, *Napój miłosny*), Johanna Straussa (*Zemsta nietoperza*), Giacomo Pucciniego (*Gianni Schicchi*, *Cyganeria*), Giuseppe Verdiego (*Rigoletto*, *La Traviata*) oraz Vincenza Belliniego (*Purytanie*); album uzyskał status Platynowej Płyty.

W moim rozwoju artystycznym ogromną wagę przywiązuję do pracy nad nowym repertuarem, nad zdobywaniem doświadczeń pozwalających na udoskonalanie interpretacji i pogłębienie zrozumienia stylu poszczególnych epok, a także poszczególnych ich przedstawicieli i ich dzieł. Wybór arii zaproponowany na albumie *Gioia!* jest tego dowodem, pokazującym jednocześnie moje rozumienie zadań współczesnego śpiewaka operowego i estetyki śpiewu, której znajomość miałam okazję doskonalić współpracując z wieloma wybitnymi artystami, m.in. takimi jak Roberto Alagna, Ildebrando D'Arcangelo, Thomas Allen, Maurizio Benini, Joseph Calleja, James Conlon, Alessandro Corbelli, Diana Damrau, Juan Diego Florez, Barbara Frittoli, Rafael Frühbeck de Burgos, Simon Keenlyside, Sir Charles Mackerras, Ambrogio Maestri, Leo Nucci, Janusz Olejniczak, Sir Antonio Pappano,

Evelino Pido, Saimir Pirgu, Ramon Vargas. Nawiązując do art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (art. t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 1852) wykonanie dzieła, jakim jest album płytowy *Gioia!* stanowi w moich staraniach habilitacyjnych oryginalne osiągnięcie artystyczne. Mogę poszczycić się wieloma znakomitymi recenzjami wspomnianego zbioru nagrań, w tym recenzjami publikowanymi na łamach prasy światowej, między innymi w cenionym branżowym miesięczniku *Opera Magazine*, którego redaktor naczelny John Allison, wysoko oceniając całą płytę, zwrócił szczególną uwagę na interpretację fragmentu *Strasznego dworu*: „olśniewająca aria Hanny to na tej płycie znacznie więcej niż jedynie spełnienie patriotycznego obowiązku, jest to najprawdziwsza kulminacja całego albumu – i nawet jeśli ta muzyka pozostaje nieznana większości orkiestr poza Polską, granie orkiestrowe jest pierwszej klasy, zwłaszcza że Omer Meir Wellber jest czujnym dyrygentem i naturalnym akompaniatorem w repertuarze operowym. Wspaniale jest usłyszeć Kurzak w jej ojczystym języku”. Płytę *Gioia!* zauważono także w ojczyźnie opery, zaś wpływowi włoscy dziennikarze radia RAI 3 Enrico Stinchelli i Michele Suozzo poświęcili jej oddzielną audycję w popularnym i prestiżowym cyklu prezentującym sztukę śpiewu szerszej publiczności zatytułowanym *La Barcaccia* w wydaniu z dnia 28 kwietnia 2013 roku. Przykłady recenzji doceniających oryginalność interpretacji i ciekawy układ repertuaru na płycie, który jest – zdaniem recenzentów – dowodem dojrzałości i wszechstronności artystycznej wykonawczyni, ukazało się wiele, a cytowane powyżej uznać można za reprezentatywne.

Wśród innych istotnych dokonań artystycznych, które pojawiły się w moim dorobku od czasu obronienia pracy doktorskiej, pragnę wskazać dodanie do mojego repertuaru nowych ról:

–Fiodgiligi w *Così fan tutte* Wolfganga Amadeusza Mozarta (Los Angeles Opera 2011)

–Hrabina Adela w *Hrabim Ory* Gioacchina Rossiniego (Teatro alla Scala 2014)

- Violetta Valéry w *Traviacie* Giuseppe Verdiego (Teatr Wielki-Opera Narodowa 2010-2012, Teatro Regio di Torino 2011, Wiener Staatsoper 2013, Deutsche Oper Berlin 2015)
- Łucja w *Łucji z Lammermooru* Gaetano Donizettiego (Seattle Opera 2010, Teatr Wielki-Opera Narodowa 2011)
- Maria w *Marii Stuart* Gaetano Donizettiego (Théâtre des Champs-Élysées 2015)
- Julia w *Romeo i Julii* Charlesa Gounoda (Arena di Verona 2012)

Wśród innych istotnych dokonań artystycznych, które pojawiły się w moim dorobku od czasu obronienia pracy doktorskiej, pragnę także wskazać nagranie kolejnych albumów płytowych:

–*Hej, Kolęda* z Sebastianem Karpiem-Bułęcką i orkiestrą Sinfonia Varsovia pod kierunkiem Krzysztofa Herdzina (DECCA/Universal Music Polska 12150953), płyta ta, także doceniona przez recenzentów, została zaprezentowana w specjalnym, świątecznym wydaniu audycji „Instytut Adama Mickiewicza w gościach u Radia Orfiej” w grudniu 2014 roku w ramach działań promujących kulturę polską w Rosji, autorzy audycji, znany rosyjski muzykolog dr Roman Berczenko i Aleksander Laskowski zwrócili uwagę na wysoką jakość artystyczną wykonania oraz to, „jak wpisuje się ono w tradycje interpretacyjne polskiej pieśni artystycznej”. Album uzyskał status Złotej Płyty.

–*Bel Raggio* (DECCA CD 0289 478 3553 0 DH), album zrealizowany wraz z orkiestrą Sinfonia Varsovia pod kierunkiem Pier Giorgio Morandiego poświęcony muzyce Gioacchina Rossiniego, będący swoistym studium sztuki interpretacji belcanta

–*The Maltese Tenor* (DECCA CD 0289 478 27207 DH), album cenionego tenora Josepha Calleji, na którym zaśpiewałam razem z nim duety z oper *Cyganeria* Giacomo Pucciniego i *Poławiacze pereł* George’a Bizeta. Nagrania te pokazują moje rozumienie sensu współpracy artystycznej w sytuacji, gdy

konieczne jest odnalezienie przez różne osobowości artystyczne wspólnej wizji interpretacyjnej utworu, co istotne, w tym przypadku chodzi o dzieła o niezwykle bogatej i dobrze znanej tradycji wykonawczej

–*Ma vie est un opera* (Deutsche Grammophon B00O92PRZS), album Roberta Alagni zrealizowany z London Orchestra pod batutą Ivana Cassara, na którym wraz z Roberto Alagną wykonałam dwa duety *A la luz de la luna* kompozytorów Antona i Michielettiego, oraz z opery *Roberto Devereux* Gaetano Donizettiego. Podobnie jak w przypadku płyty *The Maltese Tenor* jest to przykład mojego rozumienia współpracy przy kreowaniu wspólnej wizji artystycznej znanych dzieł.

–*Rigoletto* Giuseppe Verdiego (NAXOS B00Q6YLPX0), inscenizacja Nele Münchmeyer zarejestrowana w Operze Zuryskiej z udziałem George’a Peteana i Saimira Pirgu z dyrygentem Fabio Luisim. Jest to przykład pracy nad rolą Gildy, która w moim dorobku artystycznym zajmuje ważne miejsce. Chciałabym zwrócić uwagę, że rola ta, wykonywana przeze mnie wielokrotnie na wielu scenach świata (takich jak Metropolitan Opera w Nowym Jorku, Royal Opera House w Londynie, mediolańska La Scala, czy Opera Wiedeńska) stale stanowi dla mnie wyzwanie, zwłaszcza w kontekście konieczności dostosowania muzycznej wizji interpretacji dzieła Giuseppe Verdiego do wymogów rozmaitych wizji reżyserskich.

Za moją działalność artystyczną od czasu obronienia pracy doktorskiej zostałam uhonorowana następującymi nagrodami:

- Nagroda Marszałka Województwa Dolnośląskiego „Wena”, 2010
- Doroczna Nagroda Ministra Kultury i Sztuki, 2010
- Tytuł Artysty Roku, Seattle Opera, 2010/2011
- Nagroda Akademii Telewizyjnej „Wiktor”, 2012
- Gwarancja Kultury (w kategorii muzyka poważna), 2012
- Kryształowe Zwierciadło, 2013

-International Opera Award, 2015

-Złoty Krzyż Zasługi, 2015

Wśród moich dokonań artystycznych pragnę również zwrócić uwagę na publikację książkową – książkę *Si, Amore*, która w roku 2015 wydana została przez Polskie Wydawnictwo Muzyczne. Książka ta, obok wątków biograficznych, zawiera wiele moich przemyśleń na temat sztuki śpiewu, tradycji interpretacyjnych, współpracy z innymi artystami, a także sposobu kształtowania i rozwijania kariery śpiewaka operowego w realiach współczesnego rynku operowego. W słowie wstępnym do książki Peter Mario Katona zwraca uwagę, że immanentną cechą mojej osobowości artystycznej jest „poszukiwanie nowego repertuaru, coraz bardziej dramatycznych ról, bardziej wymagających emocjonalnie i stawiających większe wyzwania”.

Stała i systematyczna praca jest w moim przekonaniu jedyną drogą, aby owym wyzwaniom sprostać – decydując się na przyjmowanie kolejnych zadań artystycznych, decyduję się zatem na kolejne lata intensywnej pracy. Jestem głęboko przekonana, że dla śpiewaka operowego to jedyna droga.

Aleksandra
Kurzel